

GIÁO DỤC LỐI SỐNG VĂN HÓA CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC HỒNG ĐỨC HIỆN NAY THEO QUAN ĐIỂM HỒ CHÍ MINH - THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

Vũ Thị Lan¹

TÓM TẮT

Xu thế toàn cầu hóa và sự phát triển của nền kinh tế thị trường ở Việt Nam hiện nay đang có những ảnh hưởng tích cực và tiêu cực đến lối sống của sinh viên Việt Nam nói chung và sinh viên Trường Đại học Hồng Đức nói riêng. Một mặt sinh viên trở nên cởi mở, năng động, tự lập, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm hơn, mặt khác, họ lại sống lãng quên và xa dần các giá trị, đạo lý và thuần phong mỹ tục của dân tộc. Trên cơ sở khảo sát thực trạng lối sống và việc giáo dục lối sống cho sinh viên Trường Đại học Hồng Đức, bài viết chỉ ra thực trạng về lối sống của sinh viên Trường Đại học Hồng Đức hiện nay và đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục lối sống cho sinh viên trong trường theo quan điểm Hồ Chí Minh.

Từ khóa: *Quan điểm Hồ Chí Minh, lối sống, giáo dục lối sống.*

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Con người luôn luôn tồn tại trong một cộng đồng người, một nước, một khu vực nhất định. Ở mỗi người, phẩm chất văn hóa được biểu hiện cụ thể và rõ rệt nhất thông qua lối sống cũng như mọi nếp sinh hoạt và quan hệ ứng xử.

Có thể hiểu “Lối sống của con người là các chiều cạnh chủ quan của văn hóa, là quá trình hiện thực hóa các giá trị văn hóa thông qua hoạt động sống của con người. Lối sống bao gồm tất cả những hoạt động sống và phương thức tiến hành các hoạt động sống được một bộ phận lớn hoặc toàn thể nhóm hay cộng đồng người chấp nhận và thực hành trong một khoảng thời gian tương đối ổn định, đặt trong mối tương tác biện chứng của các điều kiện sống hiện hữu và trong các mối liên hệ lịch sử của chúng” [3; tr.271 - 278]. Lối sống được hình thành trên cơ sở những điều kiện kinh tế - xã hội nhất định, đồng thời lối sống phản ánh hoạt động của con người trong những điều kiện ấy.

Ở nước ta, sau cách mạng tháng Tám năm 1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đề xuất và kêu gọi toàn dân xây dựng “Đời sống mới”. Từ sau năm 1954, những nghị quyết của Đảng đề cập đến xây dựng nền văn hóa mới, đạo đức mới, lối sống mới. Tuy nhiên, phải tính từ sau năm 1986, với sự chuyển biến sâu sắc về kinh tế, văn hóa, xã hội đã tác động mạnh mẽ đến nếp nghĩ, cách làm, lối sống của tầng lớp dân cư, đặc biệt là thế hệ trẻ.

Trong những năm gần đây, sự lan rộng của toàn cầu hóa và sự phát triển của nền kinh tế thị trường ở Việt Nam đã có những ảnh hưởng tích cực và tiêu cực đến lối sống của sinh

¹ Giảng viên khoa Lý luận chính trị - Luật, Trường Đại học Hồng Đức

viên Việt Nam nói chung và sinh viên Trường Đại học Hồng Đức nói riêng. Một mặt, sinh viên trở nên cởi mở, năng động, tự lập, dám nghĩ dám làm, dám chịu trách nhiệm hơn. Mặt khác, họ lại sống lãng quên và xa dần các giá trị, đạo lý và thuần phong mỹ tục của dân tộc. Đứng trước tình hình đó, một bộ phận không nhỏ học sinh, sinh viên có suy nghĩ, tư tưởng lệch lạc, dẫn đến những hành động và việc làm sai trái như: thực dụng, không có lý tưởng, ăn mặc phản cảm, ứng xử không hợp với đạo lý truyền thống, ít tham gia vào các hoạt động cộng đồng, có lối sống sa đọa, dựa dẫm, thậm chí mắc vào những tệ nạn xã hội. Do đó, việc giáo dục để hình thành lối sống văn hóa lành mạnh, lối sống phù hợp cho sinh viên hiện nay không chỉ là một nhiệm vụ quan trọng của nhà trường, của xã hội mà còn góp phần giáo dục thị hiếu thẩm mỹ cho sinh viên.

2. NỘI DUNG

2.1. Quan điểm của Hồ Chí Minh và Đảng Cộng sản Việt Nam về lối sống văn hóa và xây dựng lối sống văn hóa

Con người muốn tồn tại phải có ăn, mặc, ở, đi lại và làm việc; phải làm sao cho mỗi hoạt động đều mang tính văn hóa. Sinh thời, Hồ Chí Minh thường xuyên quan tâm đến giáo dục cán bộ, nhân dân ta nói chung và thế hệ trẻ, thanh niên, sinh viên nói riêng, trong bất cứ hoàn cảnh nào cũng lựa chọn lối sống đẹp nhất, xứng đáng với phẩm cách của con người. Lối sống Hồ Chí Minh (lối sống mà Hồ Chí Minh xây dựng cho mọi người và thể hiện ngay ở bản thân mình) là lối sống có lý tưởng, đạo đức; là lối sống “mình vì mọi người, mọi người vì mình”, lối sống của những người cần kiệm liêm chính, chí công vô tư, lối sống thể hiện qua thái độ với Tổ quốc và nhân loại cũng như trong cuộc sống giản dị và lành mạnh. Vì vậy, để xây dựng lối sống văn hóa, Hồ Chí Minh yêu cầu phải sửa đổi “cách ăn, cách mặc, cách ở, cách đi lại”. Người chỉ rõ: Đối với cá nhân mỗi người việc xây dựng lối sống mới được khái quát ở những điểm sau:

Về tinh thần, cần phải xây dựng tinh thần “sốt sắng” yêu nước. Việc gì lợi cho nước, phải ra sức làm. Việc gì hại đến nước, phải hết sức tránh; phải sẵn lòng công ích (bất kỳ việc to việc nhỏ, có ích chung thì phải hăng hái làm); phải thực hành cần kiệm liêm chính (mình hơn người thì chớ kiêu căng, người hơn mình thì chớ nịnh hót, thấy của người thì chớ tham lam, của mình thì chớ bủn xỉn).

Về cách ăn mặc thì phải sạch sẽ, giản đơn, chất phác, chớ lượt lượt, xa xỉ, lòe loẹt.

Về cách làm việc, phải siêng năng, có ngăn nắp, có tinh thần phụ trách, đã làm việc gì, thì làm cho kỳ được, làm đến nơi đến chốn. Chớ làm dối.

Về cách cư xử, phải thân ái, sẵn lòng giúp đỡ, cầu thị, ham học (trước hết là học chữ, học làm tính. Biết rồi, ta học thêm. Việc thế giới rất nhiều, học không bao giờ hết. Người có học mới tiến bộ. Càng học càng tiến bộ) [3; tr.117].

Trong giai đoạn hiện nay, vận dụng và phát triển sáng tạo, phù hợp quan điểm Hồ Chí Minh về xây dựng lối sống mới cho con người Việt Nam, từ Nghị quyết Hội nghị Trung ương 9 khóa XI (2014), Đảng đã khẳng định: “Trong xây dựng văn hóa, trọng tâm là chăm lo xây dựng con người có nhân cách, có lối sống đẹp, với các đặc tính cơ bản: yêu nước,

nhân ái, nghĩa tình, trung thực, đoàn kết, cần cù, sáng tạo” [1; tr.17]. Nhấn mạnh sự cần thiết của việc giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống, tại Chỉ thị số 42-CT/TW của Ban Bí thư đã chỉ rõ: “Giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hóa cho thế hệ trẻ luôn được Đảng, Nhà nước, gia đình, nhà trường và toàn xã hội quan tâm. Giáo dục về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ không ngừng được tăng cường và đổi mới”, trong đó đầu tư cho giáo dục, nhất là giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hoá cho thế hệ trẻ là đầu tư cho tương lai của đất nước. Đây là nhiệm vụ của toàn Đảng, của các cấp, các ngành, đoàn thể, gia đình và toàn xã hội; tạo điều kiện tối đa cho thế hệ trẻ học tập, lao động, cống hiến, là lực lượng xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, kế tục xứng đáng sự nghiệp cách mạng của Đảng, của dân tộc; phải xây dựng và phát huy lối sống “Mỗi người vì mọi người, mọi người vì mỗi người” [5]. Đại hội XII của Đảng với phương châm xây dựng con người phát triển toàn diện trong đó nhấn mạnh hệ giá trị chuẩn mực của con người Việt Nam thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế: khẳng định và tôn vinh cái đúng, cái tốt đẹp, tích cực, cao thượng; có ý thức tự trọng, tự chủ, trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội, sống và làm việc theo Hiến pháp và pháp luật, phù hợp thuần phong mỹ tục, truyền thống của người Việt Nam đồng thời phải đấu tranh ngăn chặn và đẩy lùi sự xuống cấp về đạo đức xã hội, khắc phục những hạn chế của con người Việt Nam [5].

Như vậy, có thể thấy trên cơ sở quan điểm của Hồ Chí Minh và của Đảng về xây dựng lối sống văn hóa hiện nay cần nhận thức đúng, đầy đủ tính cấp bách và tầm quan trọng của công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống văn hoá cho thế hệ trẻ đó là một nhiệm vụ quan trọng và cũng là một sự nghiệp lâu dài, gian khổ, đòi hỏi phải có quyết tâm cao của toàn xã hội và của cá nhân từng con người.

2.2. Thực trạng lối sống và việc giáo dục lối sống cho sinh viên Trường Đại học Hồng Đức hiện nay theo quan điểm Hồ Chí Minh

Dưới tác động của nền kinh tế thị trường, của xu hướng toàn cầu hóa, lối sống của sinh viên có những biến đổi nhất định. Thực trạng lối sống và việc giáo dục lối sống nhằm xây dựng lối sống mới cho sinh viên trong nhà trường vừa mang tính chủ quan, vừa mang tính khách quan, vừa có những ưu điểm cần phát huy vừa có những hạn chế cần khắc phục. Để có những giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục lối sống cho sinh viên trong nhà trường hiện nay, chúng tôi đã tiến hành khảo sát 500 sinh viên Trường Đại học Hồng Đức bằng phiếu điều tra nhằm tìm hiểu thực trạng lối sống của sinh viên. Đối tượng điều tra cụ thể như sau: khoa Khoa học xã hội: 100 sinh viên; khoa Kinh tế - Quản trị kinh doanh: 230 sinh viên; khoa Ngoại ngữ: 30 sinh viên; khoa Kỹ thuật công nghệ: 40 sinh viên, khoa Công nghệ thông tin và truyền thông: 50 sinh viên; khoa Nông Lâm Ngư nghiệp: 50 sinh viên. Qua khảo sát chúng tôi thu được những kết quả như sau:

2.2.1. Mặt tích cực

Công tác giáo dục chính trị, tư tưởng. Đây được xem là yếu tố quan trọng góp phần xây dựng đạo đức mới, lối sống mới cho sinh viên. Vì vậy, để nâng cao nhận thức và trách

nhiệm của tuổi trẻ Nhà trường đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ quê hương, đất nước, xây dựng Trường Đại học Hồng Đức ngày càng lớn mạnh, xây dựng được lớp thanh niên giàu lòng yêu nước, có lối sống đẹp, có lý tưởng cách mạng,... Nhà trường đã đẩy mạnh việc giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, triển khai 6 bài học lý luận chính trị cho sinh viên đầu khóa thông qua tuần học công dân đầu khóa, giữa khóa và cuối khóa; tổ chức quán triệt Nghị quyết số 02NQ/TWĐTN của Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh về “Tăng cường giáo dục đạo đức, lối sống, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho thanh, thiếu niên giai đoạn 2013 - 2017”; triển khai thực hiện cuộc vận động “học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, ...

Công tác giáo dục văn hóa đạo đức truyền thống được triển khai thường xuyên với nhiều hoạt động chính khóa và ngoại khóa. Với các hoạt động ngoại khóa như thành lập các câu lạc bộ, tham quan, dã ngoại, tình nguyện... đã trang bị cho sinh viên kỹ năng sống, nâng cao bản lĩnh chính trị, tri thức về hội nhập quốc tế... Còn chính khóa là việc cung cấp cho sinh viên các giá trị văn hóa, trong đó giúp sinh viên hiểu được các giá trị đạo đức truyền thống của dân tộc qua các giờ giảng của một số môn học: văn hóa học, cơ sở văn hóa Việt Nam, đạo đức học,... Bên cạnh đó, nhiều cuộc thi dành cho sinh viên nhằm giúp họ có điều kiện tìm hiểu sâu hơn về truyền thống tốt đẹp và lịch sử hào hùng của dân tộc, của tỉnh nhà như cuộc thi “*Bác Hồ với Thanh Hóa, Thanh Hóa làm theo lời Bác*”, tìm hiểu “*Thanh Hóa với chiến thắng Điện Biên Phủ, phát huy truyền thống Điện Biên Phủ xây dựng Thanh Hóa thành tỉnh kiểu mẫu*”; cuộc thi “*Tuổi trẻ học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh*”... các hoạt động trên đã nâng cao nhận thức của sinh viên về các giá trị văn hóa truyền thống, lòng tự hào dân tộc, sự tri ân đối với các thế hệ cha anh đi trước.

Nhà trường còn chủ động tổ chức các cuộc thi, các diễn đàn, tọa đàm về lối sống, nếp sống văn minh như “*Ngày chủ nhật xanh*”, “*Hội thi tiểu phẩm phòng chống tệ nạn xã hội*”, “*Uống nước nhớ nguồn*”, “*Đền ơn đáp nghĩa*”; “*Về nguồn*”, “*Thấp nển tri ân*”...

Thông qua các hoạt động chính trị, xã hội, thực tiễn phong phú, các giá trị đạo đức truyền thống tốt đẹp của dân tộc được thanh niên, sinh viên tiếp thu, thực hiện, từng bước trưởng thành trong nhu cầu và tình cảm đạo đức, tạo cơ sở nền tảng tốt đẹp cho việc hình thành phẩm chất, những giá trị nhân cách, lối sống tốt đẹp trong họ.

Đa số sinh viên đã có nhận thức về lối sống và lựa chọn lối sống phù hợp cho bản thân. Điều đáng mừng là phần lớn số học sinh, sinh viên được hỏi đã và đang ngày càng ý thức được vai trò của mình đối với xã hội. Chẳng hạn: Khi được hỏi Bạn quan niệm lối sống nào phù hợp với mình? đã có 52,63% sinh viên lựa chọn lối sống được mọi người tôn trọng. Khi được hỏi về những điều kiện cần có để có thể học tập tốt thì 36,85% sinh viên trả lời là có tình yêu.

Phần lớn sinh viên sống có mục đích, lý tưởng tốt đẹp, có động cơ học tập đúng đắn, tích cực, chủ động trong học tập, nghiên cứu khoa học. Chẳng hạn: Khi được hỏi về mục đích học tập mà bạn đang hướng tới là gì, có 36,84% sinh viên xác định là để có vị trí chính trị và địa vị xã hội, 21,06% xác định là để có trình độ học vấn, và có 5,26% lựa chọn mục đích học tập là có nhiều tiền. Khi hỏi Bạn có thường xuyên quay quác trong thi cử không, có

63,2% sinh viên trả lời là chưa bao giờ. Những con số trên cho thấy, đối với nhiều sinh viên, tiền bạc, sự giàu có không phải là mục đích sống quan trọng nhất. Đối với họ, học tập là để có kiến thức, hiểu biết và kỹ năng, để có thể đóng góp sức lực của mình vào sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước, đưa Việt Nam thoát khỏi nghèo nàn lạc hậu, sánh vai với các nước trong khu vực và trên thế giới, đồng thời làm giàu cho bản thân mình và gia đình. Điều này chứng tỏ đa số sinh viên Trường Đại học Hồng Đức đã có nhận thức rõ và đúng đắn về mục đích, lý tưởng, lối sống tốt đẹp, phù hợp với xu thế chung của toàn xã hội [5; tr.25].

2.2.2. Mặt hạn chế

Tuy nhiên, bên cạnh những thành tựu nêu trên, lối sống và việc giáo dục lối sống cho sinh viên trong thời gian vừa qua vẫn còn những mặt hạn chế.

Việc tổ chức các phong trào chính trị, xã hội - thực tiễn để sinh viên tham gia vẫn còn nhiều bất cập, chưa thường xuyên, hiệu ứng của các hoạt động chưa cao. Sức hút, sức lan tỏa của phong trào sinh viên chưa mạnh, tính hấp dẫn của một số phong trào còn yếu, chưa phát huy được tính chủ động, sáng tạo của sinh viên. Các chương trình tình nguyện tại địa phương, chung sức cộng đồng... chưa thật sự đồng đều, toàn diện. Các phương tiện thông tin đại chúng như báo chí, phát thanh, truyền hình... trong Nhà trường còn thiếu.

Từ khi chuyển sang nền kinh tế thị trường có sự định hướng và quản lý của Nhà nước, bên cạnh những mặt tích cực, đã xuất hiện những cách sống và lối sống xa lạ, trái với các chuẩn mực của xã hội và thuần phong mỹ tục của dân tộc. Thực tiễn chứng tỏ rằng, một bộ phận trong sinh viên của Trường hiện nay có lối sống sa đọa, dựa dẫm, thờ ơ, vô cảm, ít quan tâm đến những người xung quanh, ít quan tâm đến cộng đồng xã hội; quan hệ giữa người với người, tình làng nghĩa xóm, lòng bao dung độ lượng trong giao tiếp, ứng xử hằng ngày của học sinh, sinh viên dường như phai nhạt đi rất nhiều và có biểu hiện của sự phân biệt giàu nghèo. Chẳng hạn khi được hỏi: Khi thấy người gặp hoạn nạn, bạn sẽ hành động như thế nào thì có tới 42% có suy nghĩ cảnh giác kéo “làm ơn mắc oán”, 42% phải xem là ai mới giúp đỡ, thậm chí còn có 10,6% không quan tâm, trong khi đó chỉ có 5,27% sinh viên chọn giúp đỡ chân thành. Khi được hỏi: Nếu thấy bạn bè có hành vi vi phạm kỷ luật, pháp luật thì có tới 42,11% sinh viên không dám tố cáo, 26,31% không quan tâm; 25,2% bao che cho bạn; chỉ có 6,37% chọn lên án, trong khi đây là hành động và việc làm rất cần thiết trong việc xây dựng lối sống lành mạnh cho sinh viên [5; tr.26].

Trong những năm gần đây, cùng với sự phát triển về kinh tế, đời sống vật chất của đa số học sinh, sinh viên đã khá hơn trước rất nhiều. Tuy nhiên, cùng với sự đầy đủ về vật chất, trong lối sống của học sinh, sinh viên Trường Đại học Hồng Đức đã và đang xuất hiện tâm lý sùng hàng ngoại, lối sống tự do kiểu phương Tây với những quan niệm về cuộc sống, về tình yêu, tình bạn không lành mạnh, trái với quan niệm đạo đức truyền thống tốt đẹp của người Việt Nam. Chẳng hạn, khi được hỏi quan niệm về tình yêu trong sinh viên có tới 68,42% sinh viên quan niệm đó là tình yêu không mục đích, 21,05% cho rằng yêu cho vui và 10,53% cho rằng đó là tình yêu vụ lợi. Khi được hỏi Bạn có thái độ thế nào với xu hướng sống thử trong sinh viên hiện nay, chỉ có 21% sinh viên không đồng tình, có 73,69% sinh

viên không quan tâm đến vấn đề này, thậm chí vẫn còn 5,26% sinh viên đồng tình và cho rằng nên thử cho biết. Đánh giá về tình bạn trong sinh viên hiện nay, có tới 42,1% sinh viên cho rằng đó là sự lợi dụng nhau [5; tr.26].

Có thể thấy, bên cạnh những học sinh, sinh viên có lối sống lành mạnh, học tập nghiêm túc, vẫn có không ít học sinh, sinh viên đua đòi, buông thả, học hành sa sút, có em còn sa vào các tệ nạn xã hội. Việc phân phối thời gian rồi bất hợp lý: bỏ phí quá nhiều thời gian vào việc giao lưu bạn bè, xem phim, lên mạng, đi shopping... trong khi dành cho tự học, đọc sách là quá ít (chỉ có 21% sinh viên thường xuyên tự học). Với sự phát triển của công nghệ thông tin, mạng lưới internet, game online và các trang mạng xã hội, trong lối sống của sinh viên hiện nay còn nảy sinh vấn đề sống ảo, xu hướng ngại tham gia các công tác đoàn thể, xã hội chỉ muốn tham gia các hoạt động chuyên môn đơn thuần ngày càng phổ biến. Trong 500 sinh viên được hỏi thì có tới 47,37% câu trả lời là không thích tham gia các hoạt động do Đoàn trường tổ chức, 31,58% thì thoảng tham gia, 15,79% không quan tâm, chỉ có 5,26% là thường xuyên tham gia. Khi được hỏi đó thực sự là vấn đề đáng lo ngại trong lối sống của sinh viên hiện nay [5; tr.27].

Thực trạng trên cho thấy, trong thời gian tới, công tác giáo dục lý tưởng cách mạng, đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ trong nhà trường cần phải được tiếp tục tăng cường và nâng cao về chất lượng, nhằm góp phần vào mục tiêu xây dựng thế hệ trẻ Việt Nam giàu lòng yêu nước, tự cường dân tộc, kiên định lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; có đạo đức trong sáng, ý thức tuân thủ pháp luật; có năng lực, bản lĩnh trong hội nhập quốc tế; có sức khỏe, tri thức, kỹ năng lao động, trở thành những công dân tốt, tích cực tham gia vào sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Nhận định về sự cần thiết của việc giáo dục đạo đức, lối sống ngay bản thân các sinh viên cũng có 50,2% sinh viên cho rằng rất cần thiết, 49,8% sinh viên trả lời là cần thiết. Điều đó chứng tỏ, việc giáo dục lối sống văn hóa cho sinh viên ngày nay là một nhiệm vụ vô cùng quan trọng và cấp bách.

2.3 Những giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục lối sống văn hóa cho sinh viên Trường Đại học Hồng Đức hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh

2.3.1. Kết hợp chặt chẽ giữa Nhà trường và gia đình trong giáo dục lối sống văn hóa cho sinh viên

Gia đình là nơi nuôi dưỡng hình thành nhân cách đầu tiên cho mỗi con người, là môi trường đầu tiên hình thành đạo đức cho sinh viên. Gia đình là nơi hội tụ của truyền thống dân tộc, tình yêu quê hương, đất nước, yêu thương con người được truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác. Do đó, trong gia đình, thế hệ ông bà, cha mẹ phải làm gương về đạo đức, giữ gìn nề nếp gia phong, có lối sống mẫu mực cho con cháu noi theo.

Nhà trường được xem như là gia đình thứ hai của mỗi con người, là cầu nối giữa gia đình và xã hội trong quá trình rèn luyện cá nhân. Nhà trường không chỉ dạy kiến thức, dạy nghề mà còn là nơi dạy làm người. Bên cạnh việc trang bị kiến thức chuyên môn, tay nghề Nhà trường cần quan tâm giáo dục đạo đức, lối sống khơi gợi cho sinh viên những lý tưởng

cao đẹp, khát khao cuộc sống. Mỗi thầy cô là một tấm gương về đạo đức, lối sống. Tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập các môn lý luận chính trị, đạo đức, bảo đảm thực chất, giúp học sinh, sinh viên nhận thức sâu sắc, toàn diện về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, sống có văn hoá, nghĩa tình, phấn đấu thực hiện mục tiêu “độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội”, bồi đắp lòng yêu nước, tinh thần tự cường dân tộc, niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng và con đường phát triển đất nước.

Bên cạnh gia đình, Nhà trường, sinh viên cũng ảnh hưởng cả mặt tích cực và mặt tiêu cực từ môi trường xã hội bên ngoài. Vì vậy các tổ chức, đoàn thể, các ban ngành và xã hội cần quan tâm định hướng tạo môi trường thuận lợi để sinh viên phấn đấu, rèn luyện, trưởng thành.

2.3.2. Nâng cao hiệu quả công tác giáo dục đạo đức, lối sống văn hóa theo tư tưởng Hồ Chí Minh cho sinh viên trong Nhà trường

Cuộc vận động “*Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh*” thực sự đã lan toả sâu rộng trong toàn xã hội, có tác động rất tích cực đến sinh viên Trường Đại học Hồng Đức. Tuy nhiên, chúng ta cần phải tiếp tục tuyên truyền sâu rộng hơn nữa về hoạt động này. Cần đẩy mạnh tuyên truyền thông qua website, thông qua phát thanh, qua bản tin nội bộ... Tăng cường giáo dục đạo đức Hồ Chí Minh trong các hoạt động ngoại khóa. Kết hợp giáo dục tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh với giáo dục truyền thống, bản sắc văn hoá Việt Nam tới sinh viên. Có thể thông qua Hội sinh viên, Liên chi đoàn các khoa để xây dựng các câu lạc bộ, đội, nhóm, diễn đàn để trao đổi, giải đáp thắc mắc các vấn đề về tư tưởng, đạo đức Hồ Chí Minh. Cần kết hợp giữa giáo dục những phẩm chất truyền thống như yêu nước, lòng nhân ái, vị tha, trung hiếu, cần, kiệm... với các giá trị đạo đức mới như chủ động, sáng tạo, tự lập, tự chủ, vượt khó.

2.3.3. Phát huy vai trò của Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội sinh viên và các tổ chức trong Nhà trường

Nâng cao chất lượng tổ chức các phong trào của thanh niên, Hội sinh viên do tổ chức Đoàn, Hội các cấp phát động, nhất là các dịp kỷ niệm ngày lễ lớn, sự kiện chính trị trọng đại của dân tộc, đất nước và của tỉnh.

Đổi mới nội dung, hình thức tuyên truyền có hiệu quả các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước liên quan đến thanh niên, sinh viên gắn với việc thực hiện các chương trình mục tiêu quốc gia, chiến lược phát triển Gia đình Việt Nam, chiến lược phát triển Thanh niên Việt Nam. Chú trọng giáo dục lịch sử, truyền thống, văn hóa; khẳng định những thành tựu kinh tế - xã hội của tỉnh, của đất nước, nhất là trong thời kỳ đổi mới và hội nhập. Tổ chức các đợt sinh hoạt chính trị trong đoàn viên, thanh niên gắn với dịp kỷ niệm các ngày lễ, sự kiện chính trị quan trọng của đất nước bằng nhiều hình thức phong phú như: diễn đàn, tọa đàm, ngày hội thanh niên, liên hoan tuyên truyền ca khúc cách mạng, xem phim lịch sử... để bồi đắp lòng yêu nước, tinh thần tự hào dân tộc, khát vọng vươn lên trong học sinh, sinh viên.

Đề cao vai trò nêu gương của cán bộ Đoàn; nhân rộng điển hình tiên tiến gắn với đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; phát huy tinh thần tự học tập, rèn luyện, phấn đấu trong cán bộ, đoàn viên, thanh thiếu nhi. Tiếp tục đẩy mạnh, phát huy hiệu quả chương trình *Thấp sáng ước mơ tuổi trẻ Việt Nam* trong các đối tượng đoàn viên, thanh niên; phong trào *Sinh viên 5 tốt* và phong trào cụ thể hóa nội dung học tập và làm theo tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trong các hoạt động như: Tháng Thanh niên, Chiến dịch hè tình nguyện, chương trình *Thanh niên chung tay xây dựng nông thôn mới*, cuộc vận động *Nghĩa tình biên giới hải đảo*, *Trái tim hồng cho em...* Tổ chức thực hiện các công trình, phần việc thanh niên, bám sát nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh, của địa phương. Nâng cao chất lượng đoàn viên và công tác bồi dưỡng, giới thiệu đoàn viên ưu tú cho Đảng.

2.3.4. *Phát huy tính tích cực, tự giác của sinh viên trong quá trình xây dựng lối sống văn hóa*

Phương châm của đổi mới giáo dục là chuyển từ truyền thụ tri thức sang phát triển phẩm chất và năng lực. Giáo dục phát huy vai trò tự học tập, tự tu dưỡng đạo đức, lối sống là biện pháp quan trọng giúp học sinh, sinh viên tiến bộ, trưởng thành; hình thành cho các em nhu cầu, động cơ phấn đấu, rèn luyện đúng đắn, làm cho mỗi người có ý thức làm chủ, ham học hỏi, cầu tiến bộ, vươn lên tự khẳng định mình. Đó là điều kiện quyết định kết quả rèn luyện của mỗi học sinh, sinh viên.

Tạo môi trường xã hội lành mạnh để mỗi học sinh, sinh viên tự rèn luyện, tu dưỡng và học tập, hướng đến việc hình thành và phát triển những phẩm chất sống yêu thương, có trách nhiệm và sống tự chủ, từ đó xác định rõ trách nhiệm trước Tổ quốc và nhân dân, sống có lý tưởng, có hoài bão, khát khao vươn tới cái mới, cái tiến bộ.

2.3.5. *Thực hiện tốt phương châm: Học đi đôi với hành, nêu gương người tốt, việc tốt trong giáo dục lối sống văn hóa cho sinh viên*

Cùng với việc giáo dục lối sống cho sinh viên thông qua các môn học chính khóa, việc tăng cường các hoạt động giáo dục ngoại khóa, ngoài giờ lên lớp cũng được triển khai ở Trường Đại học Hồng Đức. Thông qua các hoạt động sinh hoạt câu lạc bộ dưới nhiều hình thức sẽ giúp sinh viên hình thành kỹ năng sống và mạnh dạn hơn trong giao tiếp. Nên tập hợp, thu hút sinh viên vào các hoạt động bổ ích, thiết thực như câu lạc bộ nghiên cứu khoa học, hội thi nữ sinh thanh lịch, các hội thi khoa học như *Hành trình vì khát vọng Việt, Khởi nghiệp...*, các cuộc thi tìm hiểu về truyền thống dân tộc và các mạng, hoạt động văn hóa thể thao, như cuộc thi *Rung chuông vàng*, *Theo dòng lịch sử*; các hoạt động thiện nguyện... Qua các hoạt động đó có thể xã hội hóa giáo dục, cá thể hóa nhân cách lối sống của sinh viên. Kêu gọi sinh viên tham gia các phong trào tình nguyện như: *Thanh niên lập nghiệp và tuổi trẻ giữ nước, Thanh niên tình nguyện, Chiến dịch mùa hè xanh...* Kết thúc các hoạt động cần nêu gương, biểu dương các tấm gương xuất sắc, điển hình để khuyến khích sinh viên có lối sống tích cực.

3. KẾT LUẬN

Xây dựng lối sống mới luôn được Hồ Chí Minh quan tâm. Người đã nhấn mạnh quá trình xây dựng lối sống mới cũng là quá trình làm cho lối sống mới dần dần trở thành thói quen ở mỗi người, thành phong tục tập quán của cả một cộng đồng, trong phạm vi một địa phương hay mở rộng ra cả nước. Trong công cuộc đổi mới hiện nay, lối sống mới mà Đảng và nhân dân ta hướng đến xây dựng là lối sống phải kế thừa được các giá trị văn hóa truyền thống dân tộc đồng thời tiếp thu, tiếp biến những tinh hoa văn hóa nhân loại. Sinh viên là những người năng động, trẻ trung, sáng tạo luôn hướng đến cái mới. Trong bối cảnh hội nhập quốc tế hiện nay, lối sống của sinh viên có nhiều biến đổi theo hướng tích cực (tiếp thu giá trị mới, hiện đại), vừa theo hướng tiêu cực (có những biểu hiện không phù hợp với các chuẩn mực luật pháp và đạo đức, với các giá trị truyền thống của dân tộc). Việc giáo dục để hình thành lối sống lành mạnh, phù hợp cho sinh viên hiện nay không chỉ là một nhiệm vụ của gia đình, nhà trường, của xã hội mà còn góp phần giáo dục thị hiếu thẩm mỹ cho sinh viên. Bởi lẽ, trong lối sống con người thể hiện nhận thức, thái độ và hành vi về cái “chân, thiện, mỹ”.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Ban Tuyên giáo trung ương (2014), *Tài liệu học tập Nghị quyết và một số chủ trương của Hội nghị lần thứ IX Ban chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [2] Hồ Chí Minh toàn tập (2011), *tập 5*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [3] Phạm Hồng Tung (2007), *Nghiên cứu về lối sống, Một số vấn đề về khái niệm và cách tiếp cận*, Tạp chí khoa học Trường Đại học Quốc gia Hà Nội, Khoa học Xã hội và nhân văn, số 23.
- [4] Vũ Thị Lan (2017), *Giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục lối sống cho sinh viên trường Đại học Hồng Đức hiện nay, theo tư tưởng Hồ Chí Minh*, Báo cáo tổng kết Đề tài nghiên cứu khoa học cấp cơ sở, Trường Đại học Hồng Đức.
- [5] <http://dangcongsan.vn/tu-lieu-van-kien/chi-thi/doc>

EDUCATING HEALTHY LIFESTYLE FOR HONG DUC STUDENTS BASED ON HO CHI MINH'S VIEWPOINT: THE CURRENT SITUATION AND PROPOSED SOLUTIONS

Vu Thi Lan

ABSTRACT

University students play an important role in national sustainable development. This is because unlike other education level, they are trained both basically and technically towards their chosen careers. The widespread globalization and the emergence of market

economy in Vietnam have had both positive and negative impacts on lifestyle of Vietnamese university students in general and Hong Duc university students in particular. On the one hand, university students become open, energetic, proactive, and more responsible and self-reliant. On the other hand, they gradually care less about traditional values, custom and practices. By surveying lifestyle of and lifestyle education for Hong Duc university students, the paper indicates the current lifestyle of the students and draws upon Ho Chi Minh's viewpoint to propose some solutions to improve the quality of lifestyle education for Hong Duc university students.

Keywords: *Ho Chi Minh's viewpoint, lifestyle, lifestyle education.*